

HANDELINGEN

27:1-28:10

Paulus' gevaarlijke zeereis, schipbreuk en verblijf op Malta

GELEZEN UIT

Herziene Statenvertaling

BELUISTER OF BEKIJK

versvoorvers.org/handelingen/27-1-28-10

BELUISTER OF BEKIJK

Inhoud

1	Inleiding op Paulus' avontuurlijke zeereis	3 min	4
2	Varen in het gevaarlijke najaarsseizoen	3 min	5
3	Lukas en centurio Julius reizen mee	3 min	7
4	Het schip en reisgenoot Aristarchus	3 min	8
5	Via Sidon en Cyprus bij tegenwind	4 min	10
6	Van Myra naar Schone Havens op Kreta	3 min	13
7	Paulus waarschuwt vanuit eigen inzicht	4 min	15
8	Het besluit om naar Fenix te varen	3 min	17
9	De stormwind drijft het schip weg	3 min	18
10	Noodmaatregelen tegen de storm	3 min	20
11	Lading overboord en alle hoop verloren	2 min	21
12	God belooft Paulus en de opvarenden redding	3 min	23
13	Land nabij: peilingen en vier ankers	2 min	25
14	Maatregelen om iedereen te redden	4 min	27

15	De schipbreuk en behouden aankomst	3 min	29
16	Opvang door de bevolking van Malta	3 min	31
17	De adder en de wispelturige eilanders	4 min	33
18	Lukas' bestuurstitels en Publius	2 min	35
19	Genezingen tijdens drie maanden op Malta	3 min	36
20	Paulus' slangenbeet en Markus 16	2 min	38
	Om verder te lezen		39

1

Inleiding op Paulus' avontuurlijke zeereis

We komen nu bij hoofdstuk 27 van Handelingen. Het boek telt maar 28 hoofdstukken, en ik moet bekennen dat ik het grootste deel van mijn leven het gevoel heb gehad dat Handelingen tot ongeveer hoofdstuk 26 werkelijk boeiend is. Daarna liep het naar mijn idee min of meer met een sisser af. Want het grootste deel van wat nog volgt, hoofdstuk 27 en het grootste deel van hoofdstuk 28, beschrijft eenvoudigweg Paulus' reis. Er gebeurt niet zoveel; hij reist alleen van de ene plaats naar de andere. Heel hoofdstuk 27 doet verslag van zijn zeereis van Caesarea, waar hij twee jaar gevangengezeten heeft, naar Rome, waar hij nog eens twee jaar gevangengezeten zal zitten. De zeereis van Caesarea naar Rome wordt in hoofdstuk 27 tamelijk uitvoerig beschreven.

Omdat ik niet buitengewoon goed bekend ben met de geografie van het gebied en de plaatsen die genoemd worden, en ook niet veel weet van scheepvaarttermen en het varen op zee, heb ik nooit echt veel met hoofdstuk 27 gehad. Het leek mij een heel lang, langdradig hoofdstuk waarin een hele reeks plaatsen genoemd wordt die ik niet ken. Ook wordt er verwezen naar verscheidene ervaringen op zee die ik nooit heb meegemaakt en waar ik weinig van weet. Daarom heb ik altijd gedacht dat dit voorlaatste hoofdstuk van Handelingen veel van de vaart verliest die het verhaal tot en met hoofdstuk 26 heeft opgebouwd. Aan het einde van hoofdstuk 28 krijgen we dan weer een dialoog die interessant en belangrijk is. Zo krijgt het boek in de laatste paar verzen, voordat het eindigt, eindelijk zijn interessante kenmerken terug. Zo heb ik het altijd gezien.

Nu heb ik het deze keer bestudeerd om er onderwijs over te geven. Ik heb er al eerder onderwijs over gegeven, maar deze keer heb ik het grondiger bestudeerd dan voorheen en ben ik wat vertrouwder geraakt met de bijzonderheden van hoofdstuk 27. En eigenlijk vind ik het een heel boeiend hoofdstuk. Ik weet niet waarom ik dacht dat het zo'n anticlimax in het boek was. Het is in feite heel avontuurlijk. Natuurlijk is het wel

nodig om dit hoofdstuk te lezen met een kaart bij de hand, tenzij je zeer goed bekend bent met het Middellandse Zeegebied en met de steden en eilanden in het gebied waarover we lezen.

Als je daarmee bekend bent, heb je geen kaart nodig. Als iemand zou vertellen over een rondreis door Zuid-Californië en je hebt je hele leven in Zuid-Californië gewoond, dan zou je je alle genoemde plaatsen gemakkelijk kunnen voorstellen, met of zonder kaart. Voor de meesten van ons geldt dat niet voor het Middellandse Zeegebied. Ik denk dat het vrijwel noodzakelijk is om bij het doornemen van Handelingen 27 een kaart bij de hand te hebben en die vaak te raadplegen.

2

Varen in het gevaarlijke najaarsseizoen

We vinden hier een interessant en avontuurlijk verhaal. Toen Paulus bij de keizer in beroep ging om weg te komen van de Joden die hem probeerden te doden, werd de Romeinse overheid verplicht hem naar Rome te verschepen om voor de keizer te verschijnen. Hij moest per schip reizen. Helaas was het niet de beste tijd van het jaar om te reizen. Rond deze tijd kwam en ging de Grote Verzoendag, die dat jaar waarschijnlijk omstreeks 5 oktober viel. De meeste zeelieden wisten dat dit geen goede tijd van het jaar was om te reizen.

Romeinse schrijvers uit die tijd hebben zelfs schriftelijk vastgelegd dat het na 15 september als gevaarlijk werd beschouwd om op zee te zijn, en dat niemand tussen 11 oktober en 10 maart voer. Die periode werd te gevaarlijk geacht om te varen. Daarom haalden ze de schepen eenvoudigweg uit de vaart tot het voorjaar en draaiden ze met hun duimen totdat het weer beter werd. De schepen uit de oudheid waren niet zo sterk en zeewaardig als moderne vaartuigen, en ze waren afhankelijk van de wind. De wind moest gunstig zijn. Je kon reizen als de wind niet gunstig was, maar dat zou niet erg gunstig verlopen. Het was moeilijk, en misschien bereikte je je bestemming helemaal niet. Daarom was het gebruikelijk om halverwege oktober te stoppen met reizen. Niemand reisde van half oktober tot half maart.

Op een bepaald moment in dit verhaal, in vers 9, vertelt Lukas ons:

En, omdat er veel tijd verlopen was en het varen nu gevaarlijk werd, omdat de vastentijd ook al voorbij was, waarschuwde Paulus hen

HANDELINGEN 27:9

Met dat vasten wordt de Grote Verzoendag bedoeld. Zoals ik al zei, is berekend dat die dag dat jaar waarschijnlijk op 5 oktober viel. Ze zijn dus al ruimschoots voorbij 15 september. Het lijkt er zelfs op dat ze Caesarea rond die datum verlaten hebben. Het werd als gevaarlijk beschouwd om na 15 september te varen, al kwam het wel voor. Maar in dat gebied voer je eenvoudigweg niet meer na 10 oktober.

Het lijkt erop dat ze Caesarea op of iets voor 15 september verlieten. Ze voeren dus in een gevaarlijke tijd. Omdat het een gevaarlijke tijd was, namen ze niet de rechtstreeksste route over de Middellandse Zee naar Italië. In plaats daarvan waren ze van plan langs de kust te varen en niet erg ver van het land te komen. Als er dan stormen of andere problemen waren, konden ze snel een haven binnenlopen. We zien dus dat ze een eind langs de Syrische, Cilicische en Pamfylische kust varen. Op een gegeven moment moeten ze echter de open zee op. Wanneer ze dat doen, raken ze, om het zo te zeggen, in te diep water, en ontstaat er enorm gevaar. Ze komen bijna om. Ze verliezen in ieder geval het schip en de hele lading van het schip. De mensen overleven, maar voornamelijk door op brokstukken en drijvend wrakhout te blijven drijven, dus op de resten van het schip. Ze bereiken Malta inderdaad, en het is een avontuur. Deskundigen op het gebied van de scheepvaart zeggen dat dit geschreven moet zijn door iemand die zeer goed bekend was met procedures op zee en dergelijke. Lukas was aan boord van het schip.

3

Lukas en centurio Julius reizen mee

Nu was Lukas niet aanwezig bij elk verhaal in het boek Handelingen, maar bij dit verhaal was hij er wel bij, want hoofdstuk 27, vers 1 begint met het laatste gedeelte waarin over ‘wij’ wordt gesproken. Hij zegt:

En toen besloten was dat wij naar Italië zouden varen,
gaven zij Paulus en enkele andere gevangenen over aan een
hoofdman over honderd, van wie de naam Julius was, van de
keizerlijke afdeling.

HANDELINGEN 27:1

Lukas is dus nu weer bij Paulus.

De gebruikte Engelse vertaling spreekt van het ‘Augustan regiment’, oftewel het cohort Augusta. Volgens de wereldlijke geschiedenis bevond dit cohort zich rond deze tijd in Syrië, en dit was een centurio uit dat cohort. Bedenk dat een cohort uit meerdere centuriën bestaat, meerdere groepen van honderd soldaten. Maar één centurio, die Julius heette, wordt genoemd als degene die de verantwoordelijkheid kreeg om Paulus veilig en onder goede bewaking naar Rome te brengen. Daar zou hij gevangenzitten en zijn proces voor Nero afwachten.

Nu is het interessant dat Lukas de naam van Julius noemt, want wanneer je het verhaal leest, is het heel duidelijk dat Julius, deze centurio, heel vriendelijk was voor Paulus. Hij respecteerte Paulus’ mening over allerlei zaken. Hij volgde zijn raad niet altijd op, maar hij wilde Paulus wel redden. Er kwam een moment waarop het schip uiteen dreigde te vallen en de soldaten alle gevangenen wilden doden, zodat ze niet zouden ontsnappen. Julius wilde Paulus redden en verbood hun dat te doen. We zien zelfs dat Julius Paulus, wanneer ze aan land komen, toestaat van boord te gaan en zijn vrienden te bezoeken, mogelijk onder begeleiding van een soldaat. Paulus is een gevangene, en toch is de centurio heel vriendelijk tegen hem tijdens deze lange reis die hij met hem maakt.

Mensen die samen een cruise maken, zullen later waarschijnlijk met warme gevoelens aan elkaar denken, omdat ze tijdens de reis een hechte band krijgen en nieuwe vrienden maken. Als ze toevallig schipbreuk zouden lijden en allemaal die beproeving zouden overleven, zou dat een bijzonder hechte band tussen hen scheppen. Deze centurio was in het begin al vriendelijk, maar ook hij verloor bijna zijn leven, net als Paulus en de anderen. Iedereen verloor bijna het leven. Lukas voelde zich misschien bijzonder nauw met hem verbonden. In zekere zin was hij misschien als een vriend geworden, en daarom noemt Lukas hem bij zijn naam. Hij noemt Romeinse officieren niet altijd bij hun naam, maar hij kende de centurio Julius persoonlijk en spreekt niet slechts over hem als iemand die deel uitmaakt van het verhaal.

4

Het schip en reisgenoot Aristarchus

En omdat wij langs de kust plaatsen van Asia wilden varen, gingen wij aan boord van een Adramytteens schip en voeren weg. Aristarchus, een Macedoniër uit Thessalonica, was bij ons.

HANDELINGEN 27:2

Adromedium was een zeehaven dicht bij Troas, aan de noordwestelijke kust van Klein-Azië. Dit schip kwam daarvandaan, maar het bevond zich in Caesarea. Waarschijnlijk was het dus op de terugweg naar zijn thuishaven, en zij gingen ermee mee.

Dat wil zeggen dat ze niet de open zee op wilden. Ze wilden zo dicht mogelijk langs de kust varen om het gevaar van stormen te vermijden.

We zijn zijn naam al eerder tegengekomen, in hoofdstuk 20, vers 4. In hoofdstuk 20, vers 4, gaf Lukas een lijst met namen van mensen uit Lystra, Derbe, Thessalonica en Asia die met Paulus meereisden toen hij de geldelijke gift van de heidense gemeenten naar Jeruzalem bracht. Aristarchus was een van de vertegenwoordigers uit Thessalonica. Hoewel niet al die mannen nog bij Paulus waren, was Aristarchus kennelijk bij hem en Lukas gebleven, en nu reisde hij met hen mee.

Lukas was beslist geen gevangene. Misschien reisde Lukas gewoon mee als betalende passagier. Misschien had hij eenvoudig besloten met hetzelfde schip mee te gaan omdat Paulus ermee meeding. Mogelijk had hij betaald om als passagier mee te reizen, of misschien kreeg hij toestemming om als Paulus' behandelend arts mee te gaan. We weten niet precies op welke basis Lukas meereisde, maar hij was daar op het schip.

Evenzo weten we niet op welke basis Aristarchus meereisde en of hij al dan niet een betalende passagier was. Maar we weten wel dat Paulus hem noemt in Kolossenzen, waarvan algemeen wordt aangenomen dat Paulus die brief vanuit Rome heeft geschreven. In Kolossenzen 4:10 noemt Paulus:

Aristarchus, mijn medegevangene, groet u, en Markus, de neef van Barnabas, over wie u opdrachten ontvangen hebt — als hij bij u komt, ontvang hem dan —

KOLOSSENZEN 4:10

Dus toen Paulus gevangenzat — en meestal wordt aangenomen dat dit tijdens zijn gevangenschap in Rome was — en toen hij Kolossenzen schreef, was Aristarchus bij hem en was hij een medegevangene.

Aangezien ze nu op weg zijn naar Rome, kan het zijn dat Aristarchus op dit moment een gevangene was en dat hij, net als Paulus, onder bewaking reisde. Als dat zo was, hebben we geen idee hoe hij een gevangene van Rome is geworden. Hij was duidelijk een nauwe medewerker van Paulus. We hebben gelezen over de arrestatie van Paulus en de conflicten rond Paulus, maar we hebben niets gelezen over Aristarchus die de woede van mensen opwekte. Paulus had natuurlijk geen misdaad begaan en was alleen maar een gevangene omdat hij een omstreden persoon was. Evenzo had Aristarchus ook geen misdaad begaan.

Maar hij was niet zo'n omstreden persoon. Waarom hij daar dan überhaupt was, is dus een van die onverklaarde zaken waarbij we moeten aanvaarden dat we het antwoord niet weten. Maar hij reisde met hen mee.

5

Via Sidon en Cyprus bij tegenwind

In vers 3 staat:

En de volgende dag kwamen wij aan in Sidon. En Julius, die Paulus vriendelijk behandelde, stond hem toe naar de vrienden te gaan om door hen verzorgd te worden.

HANDELINGEN 27:3

Dat ligt in Fenicië, in het huidige Libanon.

Het schip nam dus waarschijnlijk voorraden of iets dergelijks in bij Sidon, dat 69 zeemijl van Caesarea ligt, ongeveer een dag reizen. En ze kwamen daar inderdaad de volgende dag aan. Paulus kreeg toestemming aan land te gaan en vrienden te bezoeken, christenen te bezoeken. Naar alle waarschijnlijkheid ging er een soldaat met hem mee, maar het was behoorlijk grootmoedig van Julius dat hij Paulus zelfs maar van boord liet gaan. Hij is verdorie een gevangene, niet gewoon een toerist. We zien dus hoe vriendelijk Paulus door de centurio werd behandeld.

En nadat wij daarvandaan weggevaren waren, voeren wij onder Cyprus langs, omdat de wind tegen was.

HANDELINGEN 27:4

Normaal gesproken zouden ze op de reis die ze maakten ten westen van Cyprus langs varen, en dat kun je op de kaart zien. Een paar jaar eerder waren ze vanuit de andere richting naar Tyrus gekomen, vanuit Asia. Toen waren ze ten westen van Cyprus langs gevaren, wat de normale en kortste route zou zijn.

De gebruikte Engelse vertaling zegt dat ze ‘in de beschutting van Cyprus’ voeren. Dat wil zeggen dat ze aan de lijzijde van het eiland wilden blijven, zodat ze de wind niet rechtstreeks tegen zich in kregen. Hier zien we al dat er een storm op komst is. Ze verkeren nog niet midden op zee in gevaar, maar het weer wordt slechter. Er staat dat de wind tegenzat. „De wind zat tegen” is misschien de eerste aanwijzing die we krijgen

dat het weer tijdens deze reis slecht zal worden. Al hebben we daar misschien al een aanwijzing voor gehad in vers 2, waar staat dat ze van plan waren langs de kust van Asia te varen. Dat zou niet de meest rechtstreekse route zijn. Het kan er dus op wijzen dat ze slecht weer verwachtten en niet te vroeg te ver van de kust wilden raken.

Maar op dit punt zien we dat de wind al begint aan te wakkeren, en we zullen nog veel aanwijzingen zien dat de problemen zich opstapelen. Als we het hoofdstuk even snel doorlopen, zien we in vers 7:

En omdat wij vele dagen maar langzaam vooruitkwamen en wij nauwelijks ter hoogte van Knidus gekomen waren, doordat de wind het ons niet toeliet, voeren wij onder Kreta langs, ter hoogte van Salmone.

HANDELINGEN 27:7

Het was niet gemakkelijk om daar te komen. Ze hadden duidelijk problemen met het weer. Diezelfde mededeling wordt in het vers benadrukt: de wind liet hen niet verder varen.

Dan staat er in vers 8:

En nadat wij daar nauwelijks voorbijgezeild waren, kwamen wij in een plaats die Schone Havens genoemd wordt, waar de stad Lasea dicht bij lag.

HANDELINGEN 27:8

en dan staat er in vers 9:

En, omdat er veel tijd verlopen was en het varen nu gevaarlijk werd, omdat de vastentijd ook al voorbij was, waarschuwde Paulus hen

HANDELINGEN 27:9

Verderop, in vers 14:

Maar niet lang daarna werd Kreta getroffen door een stormwind, die Euroklydon genoemd wordt.

HANDELINGEN 27:14

In vers 15 staat:

En omdat het schip daardoor meegesleurd werd en de kop niet in de wind kon houden, gaven wij het op en dreven weg.

HANDELINGEN 27:15

Het schip werd door de wind meegesleurd en ze moesten het laten meevoeren, het gewoon laten afdrijven. In vers 16 staat dat ze de sloep met moeite onder controle kregen. Aan het einde van vers 17 wordt erover gesproken dat ze opnieuw door de wind werden voortgedreven. En in vers 18 werden ze buitengewoon zwaar door de storm heen en weer geslingerd.

We kunnen dus aan de bewoordingen zien dat ze niets dan moeilijkheden hebben. De wind zit tegen, er is een buitengewoon stormachtige wind, ze worden door de storm heen en weer geslingerd en ze komen alleen met moeite waar ze aankomen. We kunnen dit hoofdstuk vrij snel doorlezen. Maar ik moet zeggen dat toen ik dit hoofdstuk vroeger zonder voldoende aandacht doorlas, het op mij overkwam alsof ze halverwege het hoofdstuk bang worden dat ze zullen sterven. Ik dacht: hoe zijn ze in zo weinig verzen van Caesarea terechtgekomen bij het idee dat ze zullen sterven? Maar ik lette niet op de aanwijzingen. Dat zijn de verwijzingen naar de wind, het gevaar en de moeite waarmee ze elke haven bereikten. Dit was geen gemakkelijke reis. Het was een nachtmerrieachtige reis.

6

Van Myra naar Schone Havens op Kreta

Toen ze Sidon verlieten, staat er dus dat ze in de beschutting voeren, dat wil zeggen aan de lijzijde van Cyprus. Dat zou de oostkant zijn, omdat de wind tegenzat. Vers 4. Vers 5:

En toen wij de zee waarlangs Cilicië en Pamfilië liggen, overgevaren waren, kwamen wij aan in Myra in Lycië.

HANDELINGEN 27:5

Myra lag op ongeveer vijftien dagen reizen van Caesarea. Toen ze in Myra aankwamen, waren ze op dat moment dus waarschijnlijk al ongeveer twee weken onderweg. Je kunt op een kaart zien waar Myra ligt, aan de zuidkust van Klein-Azië. Daar stapten ze over op een ander schip. Want het schip waarop ze zaten kwam, zoals we zagen, uit Adramyttium en was blijkbaar op weg terug naar zijn thuishaven in Adramyttium. Dat was niet de richting die zij op wilden.

Ze vonden dus een ander schip, ditmaal een schip uit Alexandrië. Dat was op weg naar Italië, hun bestemming. Ze dachten dat ze met dit schip rechtstreeks naar Italië konden varen en daar sneller konden komen dan wanneer ze op het schip bleven waarop ze zaten. Daar stapten ze dus over op een ander schip.

In vers 7 staat:

En omdat wij vele dagen maar langzaam vooruitkwamen en wij nauwelijks ter hoogte van Knidus gekomen waren, doordat de wind het ons niet toeliet, voeren wij onder Kreta langs, ter hoogte van Salmone.

HANDELINGEN 27:7

Cnidus is een schiereiland dat de zuidwestelijke punt van Klein-Azië vormt. Ook hier helpt het je als je naar een kaart kijkt.

De meest zuidwestelijke punt van de landmassa van Klein-Azië is Cnidus. Blijkbaar gingen ze daar niet aan land. Ze kwamen met moeite vlak voor de kust aan, en ze konden niet verder zoals ze blijkbaar van plan waren geweest. Uiteindelijk voeren ze daarom naar een plaats die Schone Havens heette, aan de zuidkust van Kreta.

De gebruikte Engelse vertaling zegt in vers 7 dat ze in de beschutting van Kreta voeren. Dat zou aan de zuidkant zijn. Normaal gesproken zouden ze aan de noordkant van Kreta varen, maar daar was de wind het sterkst. Ze zochten dus opnieuw de lijzijde van het eiland op om minder hevige wind te hebben. Zelfs daar was de wind hun te machtig, maar aan de andere kant van het eiland zou die veel erger zijn geweest. Ze voeren dus in de beschutting van Kreta, ter hoogte van Salmone.

Salmone ligt aan de oostkant van het eiland Kreta, maar ze voeren om het eiland heen naar de zuidkant en kwamen bij een plaats die Schone Havens heette, dicht bij de stad Lasea. Schone Havens was een kleine, onbeschutte haven aan de zuidkust van Kreta. Inmiddels konden ze wel zien dat het niet veilig zou zijn om nog vóór het einde van de winter Italië te proberen te bereiken. Ze zouden ergens moeten overwinteren. Maar Schone Havens was niet erg beschut. Met zulke hevige stormen wilden ze daar, in Schone Havens, niet de hele winter blijven.

Iets verderop, net voorbij de bocht, lag nog een haven op het eiland Kreta. Die was wel beschut en heette Fenix. En ze dachten: „Misschien moeten we proberen die haven te bereiken, want dat zou een betere haven zijn om voor anker te gaan totdat de winter voorbij was.” Ze wisten dus al dat ze in deze tijd van het jaar Italië niet meer zouden bereiken. Het was al erg genoeg geweest om hun dat duidelijk te maken.

7

Paulus waarschuwt vanuit eigen inzicht

Nu staat er:

En, omdat er veel tijd verlopen was en het varen nu gevaarlijk werd, omdat de vastentijd ook al voorbij was, waarschuwde Paulus hen en zei tegen hen: Mannen, ik zie dat de vaart zal plaatsvinden met hinder en grote schade, niet alleen voor de lading en het schip, maar ook voor ons leven.

HANDELINGEN 27:9-10

Dat wil zeggen: terwijl ze in Schone Havens waren.

Dat geeft aan hoe laat in het najaar het inmiddels was.

Dit is gewoon de mening van Paulus. Die was feitelijk niet juist. De reis eindigde niet met het verlies van hun levens. Ze verloren wel het schip. Ze verloren de lading, maar ze verloren hun levens niet. Paulus spreekt hier dus gewoon als een zeer ervaren zeereiziger. Niet dat hij ooit zelf een schip had bestuurd, maar hij had veel over zee gereisd. Door zijn ervaring wist hij genoeg om te zeggen: „Dit is geen veilige tijd om per schip te reizen. Ik denk gewoon dat we alles zullen verliezen, ook ons leven, als we nu vertrekken.”

Het feit dat hij geen gelijk had, betekent dat hij niet profeteerde. Hij had niet een of andere openbaring van God ontvangen. Hij gebruikte gewoon zijn gezonde verstand. En zijn gezonde verstand bleek heel dicht bij de waarheid te liggen, want ze verloren inderdaad het schip. Ze verloren inderdaad de lading. Maar omdat hij natuurlijk niet door inspiratie sprak, kon hij niet weten of ze hun levens wel of niet zouden verliezen, al was het waarschijnlijk dat dit zou gebeuren.

Dit laat ons zien dat Paulus, wanneer hij niet onder inspiratie spreekt, even feilbaar is als ieder ander. Maar hij kan een verstandig oordeel geven, hij heeft ervaring en hij weet veel over datgene waarover hij spreekt. Het is zoals wanneer Paulus in 1 Korinthe

7 zegt:

Wat de ongehuwden betreft, heb ik geen bevel van de Heere. Ik geef echter mijn mening als iemand die barmhartigheid van de Heere heeft gekregen om trouw te zijn.

1 KORINTHE 7:25

Paulus beweert niet dat hij geïnspireerd is in wat hij zegt, maar hij zegt: „Ik geef mijn oordeel, en mijn oordeel is niet niks. Het is iets waard. Ik ben een geestelijk mens die enige ervaring en inzicht heeft en een aantal openbaringen van God heeft ontvangen.”

Als iemand zegt: „Nou, als Paulus niet geïnspireerd was, kan het me niet schelen wat hij te zeggen had”, werkelijk? Hoe vaak ben jij opgenomen geweest tot in de derde hemel en heb je dingen gehoord die niet herhaald konden worden? Paulus’ persoonlijke ervaring met God en met Christus, zijn inzichten en de openbaringen die hij had ontvangen, maken zelfs zijn eigen mening waardevoller dan welke mening ik ook zou hebben over vergelijkbare onderwerpen op het gebied van godsdienst of geestelijke zaken. Of Paulus bij een bepaalde gelegenheid nu wel of niet door inspiratie spreekt, zijn mening is zeer veel waard.

En hier had men naar zijn mening moeten luisteren. Later, wanneer ze zijn mening niet volgen, komt hij erop terug en zegt hij in vers 21:

En toen men lange tijd zonder eten geweest was, ging Paulus in hun midden staan en zei: O mannen, u had naar mij moeten luisteren en niet van Kreta weg moeten varen en zo deze hinder en schade moeten voorkomen.

HANDELINGEN 27:21

Dus later komt hij met zijn „ik heb het toch gezegd”, want hoewel hij niet door inspiratie sprak en niet voor honderd procent gelijk had in wat hij zei, had hij in algemene zin wel gelijk. Als ze in deze tijd zouden uitvaren, was er een ramp in de maak. Ze konden maar beter blijven waar ze waren.

8

Het besluit om naar Fenix te varen

Nu kan „waar ze waren” misschien gewoon Kreta betekenen, want ik weet niet of Paulus ertegen was dat ze naar Fenix zouden gaan, een andere en veiliger haven op Kreta. Maar misschien was hij zelfs daartegen. Uiteindelijk mislukte hun poging om Fenix te bereiken. Hoewel ze zich maar een klein stukje van de kust van Kreta verwijderden en hoopten niet erg ver te hoeven varen, kreeg de wind vat op hen en blies die hen ver de zee op. Toen werd de situatie voor hen echt levensgevaarlijk.

Paulus geeft hier dus zijn advies. Bedenk nu dat hij een gevangene is die advies geeft aan de mensen die hem gevangenhouden. De gebruikte Engelse vertaling onderscheidt hier de stuurman, dat wil zeggen de kapitein van het schip, van de eigenaar. De hoofdmans liet zich meer door hen overtuigen dan door wat Paulus had gezegd. De eigenaar reisde bij deze gelegenheid blijkbaar met het schip mee. Omdat de haven niet geschikt was om er te overwinteren, dat wil zeggen Schone Havens, adviseerde de meerderheid om ook vandaar uit te varen. Misschien konden ze op de een of andere manier Fenix bereiken, een haven van Kreta die naar het zuidwesten en het noordwesten openlag, en daar overwinteren.

Deze plaats Phoenix op Kreta heet tegenwoordig Phineka, wat etymologisch duidelijk verwant is aan de oudere naam Phoenix. Phineka. Het is een naar het westen gerichte haven aan de westkust van Kreta en een betere plek om te overwinteren dan waar ze waren. Daarom dachten ze dat ze die waarschijnlijk wel konden bereiken. De wind loeide, en je hebt een zeilschip. Je hebt geen motoren. Je gaat waar de wind je heen stuurt. Als ze maar dicht bij de kust konden blijven, zouden ze misschien vlak langs de kust kunnen varen, de bocht naar het westen kunnen nemen en deze veiligere haven kunnen binnenlopen. Laten we het proberen.

Paulus leek dat af te raden. Volgens mij zei hij: ‘Dit is geen geweldige haven, maar het is beter dan midden op zee in de winter.’ Volgens mij zei hij dus dat ze daar bij Schone Havens moesten blijven. Maar zelfs Lukas zegt in vers 12 dat deze haven niet geschikt

was om te overwinteren. Dat betekent dat zelfs in Schone Havens blijven riskanter was dan de meeste mensen wenselijk zouden vinden. Daarom namen ze het besluit te proberen Phoenix te bereiken en daar te overwinteren.

Ze vertrokken toen de zuidenwind zacht begon te waaien. Dat de zuidenwind waait, betekent dat hij in de richting van Kreta waait, en het is een zachte wind. De storm was tijdelijk gaan liggen; het was een moment van luwte, en de wind blies in een richting die hen naar het zich liet aanzien dicht bij de kust zou houden. Ze bevinden zich aan de zuidkust van Kreta. De wind komt uit het zuiden en waait naar de kust toe. Er lijkt geen gevaar te zijn dat hij hen verder de zee op zal blazen. Dus zeggen ze: 'We gaan proberen het te halen. Laten we zien of we het kunnen halen.'

9

De stormwind drijft het schip weg

En omdat de zuidenwind zacht waaide, dachten zij in hun voornemen geslaagd te zijn; en nadat zij het anker gelicht hadden, zeilden zij dicht langs Kreta.

HANDELINGEN 27:13

Blijkbaar kort nadat ze de zee op waren gegaan:

Maar niet lang daarna werd Kreta getroffen door een stormwind, die Euroklydon genoemd wordt.

HANDELINGEN 27:14

Deze Euroklydon was de naam van een krachtige noordoostenwind. De zeelieden kenden hem officieel onder die naam. Er is zelfs een Latijnse inscriptie bekend waarin die term voor deze wind wordt gebruikt. Het woord Euroklydon komt van twee woorden. Het ene betekent oostenwind en het andere betekent noordenwind. Het is dus de noordoostenwind.

Let erop dat ze met een zuidenwind vertrokken. De zuidenwind was gunstig, omdat ze zich aan de zuidkant bevinden, dicht bij de kust willen blijven en de wind hen naar de kust toe blaast. Dat ziet er gunstig uit. Ze zouden het waarschijnlijk kunnen halen. Maar plotseling raasde deze beruchte noordoostelijke rukwind vanuit de heuvels naar beneden. Hij duwde het schip weg van Kreta, de oceaan op, naar het zuidoosten, de open zee in. Hun schip was niet in staat er weerstand aan te bieden, zoals we zullen zien.

En omdat het schip daardoor meegesleurd werd en de kop niet in de wind kon houden, gaven wij het op en dreven weg.

HANDELINGEN 27:15

Ze hadden geen andere keus dan rond te drijven en te zien waar de wind hen heen voerde. Deskundigen op het gebied van dit soort situaties hebben gezegd dat als je het schip in zo'n storm gewoon laat drijven, je in 24 uur waarschijnlijk ongeveer 36 mijl afdrijft. Ze dreven in werkelijkheid 14 dagen rond, dus raakten ze honderden mijlen uit de koers.

Er staat:

En toen wij onder een eilandje doorvoeren dat Klauda heette, konden wij nauwelijks de sloep meester worden.

HANDELINGEN 27:16

Clauda is een eiland dat tegenwoordig Gavaho heet. Je spelt het G-A-V-A-H-O. Gavaho is tegenwoordig de naam van het eiland. Het ligt ongeveer 23 mijl van Kreta. Toen ze eenmaal 23 mijl waren weggeblazen, kwamen ze in de buurt van een klein eiland. Daar konden ze volgens de gebruikte Engelse vertaling beschutting zoeken aan de lijzijde, om de problemen die ze met de wind hadden te verminderen. Maar dat was beslist niet genoeg om weer controle over hun koers te krijgen.

10

Noodmaatregelen tegen de storm

De sloep is natuurlijk de reddingsboot. Doordat hij omlaag hing en door het woelige water werd meegesleept, zou hij waarschijnlijk tegen het grotere schip slaan. Als de reddingsboot aan een touw in het water bungelt, bestaat het gevaar dat hij vol water loopt of tegen het schip versplintert. Of hij brengt misschien schade toe aan het schip wanneer de golven hem ertegenaan slaan. Daarom hesen ze de reddingsboot met moeite aan dek. De reddingsboot zal later in het verhaal trouwens ook nog een rol spelen. Ze zullen hem moeten lossnijden en in het water laten gaan. Maar voorlopig nemen ze met veel moeite zowel die remmende last als dat gevaar voor het schip weg.

Nadat ze die aan boord gehaald hadden, maakten ze gebruik van allerlei hulpmiddelen en haalden kabels onder het schip door; en omdat ze bevreesd waren dat ze op de droogte Syrtis terecht zouden komen, streken ze het zeil en lieten zich zo meedrijven.

HANDELINGEN 27:17

Ze brengen kabels aan. Commentatoren weten niet zeker of dit verwijst naar het gebruik om kabels in de breedte onder het schip door te halen, zodat de planken stevig bij elkaar werden gehouden. Ze spanden ze dan strak aan, zodat de naden tussen de planken door een kabel dicht bij elkaar werden gehouden. Of misschien werd een ander gebruik toegepast, waarbij een kabel van de voorkant naar de achterkant van het schip werd gespannen om te voorkomen dat het schip op die manier uit elkaar brak. Ze gebruikten dus kabels om te proberen te voorkomen dat het schip in de storm zijn stevigheid verloor, en dat deden ze. Ze gebruikten kabels om het schip te onderspannen.

‘Het zeil strijken’ betekent blijkbaar dat ze het zeil neerhaalden. Ze wilden niet dat de wind hen te snel zou voortblazen in de richting waarin ze gingen.

Ze waren niet erg dicht bij de Syrtische zandbanken. Op dat moment waren ze nog ongeveer 610 kilometer van de Syrtische zandbanken verwijderd. Wat zijn de Syrtische zandbanken? De Syrtische zandbanken waren een ondiepte met drijfzand

voor de kust van Libië in Noord-Afrika, en ze waren berucht als een gevaar voor schepen. Het was eigenlijk een beetje de Bermudadriehoek van die tijd en die streek. Net zoals de Bermudadriehoek erom bekendstaat een gevaarlijke plek te zijn waar schepen verdwijnen, hadden de Syrtische zandbanken die reputatie ook. Hoewel ze er niet dichtbij waren, wilden ze geen enkel risico nemen. Ze hadden weinig controle over waar het schip heen ging. Daarom deden ze wat ze konden om te voorkomen dat het te snel in zuidelijke richting ging en in de Syrtische zandbanken vast kwam te zitten.

11

Lading overboord en alle hoop verloren

En omdat wij door de storm hevig heen en weer geslingerd werden, wierpen ze de volgende dag lading overboord. En op de derde dag wierpen wij met onze eigen handen het scheepstuig overboord.

HANDELINGEN 27:18-19

Het schip lichter maken betekende waarschijnlijk dat ze alles overboord gooiden wat niet absoluut noodzakelijk was. Maar het scheepstuig zou normaal gesproken als noodzakelijk worden beschouwd. Je hebt het scheepstuig nodig om controle te houden over de zeilen en dat soort dingen. Je gooit het tuig alleen overboord als je het schip opgeeft en tegen beter weten in hoopt dat je ergens land zult vinden voordat je sterft, want je hebt geen controle meer.

Wanneer Lukas zegt:

We gooiden eigenhandig het scheepstuig overboord, dan klinkt het alsof hij zegt: ‘We hebben onszelf dit aangedaan. We hebben dit met opzet gedaan. Zo erg was het.’ Het was zo onzeker of ze het zouden overleven, dat ze noodzakelijke uitrusting voor de scheepvaart wegdeden. Ze hoopten dat het kwijtraken van het extra gewicht hun net genoeg voordeel zou geven om niet te zinken, hoe klein die kans ook was. Lukas zelf hielp als passagier op het schip mee om het overboord te gooien.

Als dit een film was, zou het een heel onstuimige film zijn: mensen die schreeuwen en rondrennen, en de passagiers, gevangenen en alle anderen die met de soldaten samenwerken en proberen dingen overboord te gooien om te voorkomen dat het schip zinkt.

In vers 20 staat:

En doordat er gedurende vele dagen geen zon en geen sterren verschenen, en geen kleine storm ons teisterde, werd ons verder alle hoop op redding ontnomen.

HANDELINGEN 27:20

Dat betekent natuurlijk niet alleen dat het een sombere situatie was. Het betekent dat ze niet konden navigeren. Ze wisten niet waar ze waren. Ze hadden vooral de sterren nodig om te weten waar ze waren en om te navigeren. Ze hadden geen flauw idee waar ze waren, omdat ze dagenlang de hemel niet konden zien. Ze dreven rond en wisten niet waarheen.

Tegen de tijd dat we bij vers 20 komen, hadden ze de hoop opgegeven dat ze het zouden overleven. Als je eenmaal het tuig overboord hebt gegooid, kun je het schip niet meer besturen. Alleen God, het lot of puur geluk kan ervoor zorgen dat je ergens in de buurt van land komt voordat je dood bent, en dat leek niet erg waarschijnlijk. Ze gaven eenvoudigweg de hoop op en legden zich neer bij hun dood.

12

God belooft Paulus en de opvarenden redding

Vergeet niet dat Jezus in Caesarea aan Paulus was verschenen en tegen hem had gezegd:

En de volgende nacht stond de Heere bij hem en zei: Heb goede moed, Paulus, want zoals u in Jeruzalem van Mijn zaak getuigd hebt, zo moet u ook in Rome getuigen.

HANDELINGEN 23:11

Paulus wist dat hij in Rome zou aankomen. De meeste mensen op het schip hadden geen enkele hoop dat ze het zouden overleven, maar hij wist dat hij er zou aankomen, omdat Jezus die belofte had gegeven.

En toen men lange tijd zonder eten geweest was, ging Paulus in hun midden staan en zei: O mannen, u had naar mij moeten luisteren en niet van Kreta weg moeten varen en zo deze hinder en schade moeten voorkomen.

HANDELINGEN 27:21

Ze waren inmiddels veertien dagen onderweg sinds ze Schone Havens op Kreta hadden verlaten, en in die hele tijd hadden ze niet gegeten. Je kunt je voorstellen hoe zwak ze waren. Toch waren ze waarschijnlijk zo zeeziek dat ze niet eens honger konden voelen.

Maar nu roep ik u ertoe op goede moed te hebben, want er zal geen verlies van iemands leven onder u zijn, maar alleen van het schip. Want deze nacht stond er bij mij een engel van God, van Wie ik ben en Die ik ook dien; die zei: Wees niet bevreesd, Paulus, u moet voor de keizer terecht staan; en zie, God heeft u allen die met u varen, geschonken. Heb daarom goede moed, mannen, want ik geloof God, dat het zo zal zijn als het mij gezegd is. Wij moeten echter op een of ander eiland terechtkomen.

HANDELINGEN 27:22-26

De eerste keer dat Paulus zei:

en zei tegen hen: Mannen, ik zie dat de vaart zal plaatsvinden met hinder en grote schade, niet alleen voor de lading en het schip, maar ook voor ons leven.

HANDELINGEN 27:10

sprak hij dat niet onder inspiratie uit. Dat was eenvoudigweg zijn mening op grond van zijn ervaring toen hij die voorspelling voor het eerst deed, terwijl ze nog op het eiland Kreta waren. Maar deze keer had hij een woord van de Heere. Die nacht kwam er een engel naar hem toe en zei:

Maak je geen zorgen. Je zult voor Caesar komen te staan.

Dat betekende dat hij in Rome zou aankomen.

En de engel zei:

God zal er, als een gunst aan jou, ook voor zorgen dat alle mensen op het schip het overleven. Hij zal je het leven schenken van de mensen die met je meereizen. Het zijn inmiddels je vrienden, dus ik zal je een plezier doen en je vrienden ook redden.

Paulus was dus, zoals je je kunt voorstellen, enorm bemoedigd.

Maar toen de veertiende nacht was aangebroken, werden we volgens de gebruikte Engelse vertaling ‘up and down’ gedreven. Ik weet niet precies wat die formulering betekent. Misschien waren er hoge golven en diepe golfdalen en gingen ze letterlijk op en neer, dobberend als een dobber op het water. Maar ‘up and down’ kan ook noordwaarts en zuidwaarts of heen en weer betekenen; de Nederlandse Bijbeltekst kiest voor ‘heen en weer gedreven’. Hoe dan ook, ze zeilden niet. Ze dreven rond. Ze werden volledig door de elementen voortgedreven en helemaal niet door wat ze zelf deden.

13

Land nabij: peilingen en vier ankers

In de Adriatische Zee merkten de zeelieden omstreeks middernacht dat ze dicht bij land kwamen. Ze moeten iets hebben gehoord wat klonk als golven in de verte die op een kust braken. Het was donker en ze konden geen land zien, maar de eerste aanwijzing dat ze in de buurt van een of ander land waren, was iets wat ze konden horen. Er staat:

En zij wierpen het dieplood uit en peilden twintig vadem, en na iets verder gevaren te zijn, wierpen zij weer het dieplood uit en peilden vijftien vadem.

HANDELINGEN 27:28

Dat is ongeveer 120 voet diep, aangezien een vadem ongeveer zes voet is. Toen ze iets verder waren gegaan, peilden ze de diepte opnieuw en ontdekten dat die vijftien vadem was. Dat zou negentig voet zijn.

Blijkbaar werd het in korte tijd snel ondieper. Ze naderden de kust. Ze wisten niet waar, en het gebeurde behoorlijk snel. De afstand van het schip tot de zeebodem was in korte tijd met een kwart afgenomen. In dat tempo zouden ze aan de grond lopen. Maar ze wisten niet waar, en meestal wil je niet dat een schip aan de grond loopt. Over het algemeen is het niet wenselijk dat je schip vastloopt. Om te beginnen: als het op rotsen loopt, zal het schip verwoest worden. Zelfs als het op een zandbank loopt en vast komt te zitten, zullen de golven die er van achteren tegenaan slaan het ding tot splinters slaan. Het zal aan flarden worden gescheurd.

Ze waren dus duidelijk bang. Het was misschien enigszins bemoedigend te weten dat er land in de buurt was. Toch kwam het zo snel zo dichtbij, en ze hadden geen enkele controle over de situatie. Dat baarde hun zorgen.

En omdat zij vreesden dat zij ergens op rotsachtige plaatsen terecht zouden komen, wierpen zij vanaf het achterschip vier ankers uit, en wensten dat het dag werd.

HANDELINGEN 27:29

Door de diepte te peilen, hadden ze vastgesteld dat ze te snel en dus niet veilig in de richting van een of andere kust dreven. Daarom wierpen ze vier ankers uit om de rest van de nacht niet verder te drijven, en ze baden om daglicht.

14

Maatregelen om iedereen te redden

Dan staat er:

Maar toen de zeelieden probeerden van het schip te vluchten en de sloep in zee neerlieten, met als voorwendsel dat zij de ankers uit het voorschip zouden uitwerpen, zei Paulus tegen de hoofdman en de soldaten: Als zij niet in het schip blijven, kunt u niet gered worden.

HANDELINGEN 27:30-31

Ik weet niet precies hoe Paulus wist dat als deze mannen het schip verlieten, alle anderen ook zouden sterven. De sloep zou tenslotte voor niemands overleving nodig zijn. Maar ik vermoed dat een deel van wat God aan Paulus openbaarde waarschijnlijk was dat iedereen op het schip moest blijven, wilden ze allemaal overleven.

De zeelieden dachten dat ze een veel betere kans zouden hebben als ze in de reddingsboot stapten, vooral als het water ondieper werd. Het schip zou de bodem raken en vergaan, maar als zij in een reddingsboot zaten, zou die de bodem niet raken. Misschien konden ze naar de kust drijven. Dat was hun plan, maar ze deden alsof, want iedereen zou in de reddingsboot willen zitten. Deze mannen deden alsof ze ankers uitwierpen, maar in werkelijkheid probeerden ze heimelijk de reddingsboot te laten zakken. Paulus zag hen, of wist ervan, en meldde het. Daarom sneden de soldaten de touwen van de sloep door en lieten hem wegvallen. De sloep die ze eerder aan boord hadden moeten trekken, lieten ze nu gewoon in zee vallen.

Toen de dag bijna aanbrak, drong Paulus er bij hen allemaal op aan om te eten. Hij zei:

En toen het dag begon te worden, spoorde Paulus hen allen aan om voedsel tot zich te nemen en hij zei: Het is vandaag de veertiende dag dat u blijft afwachten zonder te eten en zonder iets tot u te nemen. Daarom spoor ik u aan voedsel tot u te nemen, want dat dient tot uw redding; want bij niemand van u zal een haar van het hoofd vallen.

HANDELINGEN 27:33-34

Dat is niet letterlijk. Waarschijnlijk zijn sommigen tijdens die beproeving hier en daar wel een paar haren kwijtgeraakt. Maar het is hetzelfde als wat Jezus volgens de spreker tegen de discipelen zei toen Hij hen in Mattheüs 25 twee aan twee uitzond. De aangehaalde uitspraak staat echter in Lukas 21:18:

Maar er zal beslist geen haar van uw hoofd verloren gaan.

LUKAS 21:18

Het is eenvoudigweg een manier om te zeggen dat je volledig beschermd zult worden.

Toen Paulus deze dingen had gezegd, nam hij brood. Waarschijnlijk was het tegen die tijd tamelijk beschimmeld brood, na vier weken op een erg nat schip te hebben gelegen, waarop waarschijnlijk geen droog brood meer was. Hij dankte God in aanwezigheid van hen allemaal. Nadat hij het gebroken had, begon hij te eten. Toen vatten ze allemaal moed en gingen zelf ook eten. In totaal waren er ongeveer 276 personen op het schip.

Het getal 276 omvatte de bemanning en eventuele passagiers die voor hun overtocht betaalden. Lukas was waarschijnlijk een van hen. Misschien waren er nog andere betalende passagiers. Er waren ook soldaten op het schip en er waren gevangenen, dus het was daar een gemengd gezelschap. We weten niet hoeveel gevangenen of hoeveel soldaten er in totaal waren. Het is mogelijk dat er honderd soldaten waren, aangezien

er een hoofdman over honderd was die Paulus bewaakte. Misschien hadden ze honderd soldaten bij zich, maar alles bij elkaar waren er bijna 300 mensen op het schip.

Toen ze dus genoeg hadden gegeten, maakten ze het schip lichter en gooiden ze de tarwe in zee. De tarwe was de lading. Dit was een graanschip. Het was een Alexandrijns schip, en Alexandrië verscheepte tarwe naar Rome. Rome was afhankelijk van Alexandrijnse tarwe. Dit was blijkbaar een van de Alexandrijnse schepen die tarwe naar Rome vervoerden. Maar zelfs de vracht, de handelswaar, werd overboord gegooid. Ze aten wat ze nodig hadden en gooiden de rest in zee. Ze deden alles wat ze konden om het schip iets lichter te maken en het iets langer boven water te houden.

15

De schipbreuk en behouden aankomst

Toen het dag was geworden, herkenden ze het land niet, maar ze zagen een baai met een strand. Ze waren van plan het schip daar, als het mogelijk was, op het strand te laten lopen.

En toen het dag werd, herkenden zij het land niet, maar zij merkten dat er een inham was met een strand. Het leek hun raadzaam het schip, als zij konden, daarop te laten lopen. En nadat zij de ankers losgemaakt hadden, gaven zij die prijs aan de zee, terwijl zij meteen de touwen van de roeren losmaakten; en na het razeil gehesen te hebben, hielden zij vóór de wind op het strand aan.

HANDELINGEN 27:39-40

Ze sneden de ankers gewoon los, lieten ze achter zich in zee liggen en lieten zich door de golven naar de kust voeren.

Maar zij kwamen terecht op een plaats waar aan weerskanten zee was, en lieten het schip daarop lopen; het voorschip bleef onbeweeglijk vastzitten, maar het achterschip brak door het geweld van de golven.

HANDELINGEN 27:41

Het is niet duidelijk wat er wordt bedoeld met een plek waar twee zeeën samenkwamen. Men denkt dat dit waarschijnlijk een vaargeul was tussen de zijkant van de baai en een klein eiland dat daar lag en Salmoneta heette. Op die plek bevindt zich tegenwoordig onder water een ondiepe zandbank met een bodem van klei. Als de romp van het schip in die klei vast kwam te zitten, zat hij muurvast. Dat is wat hier gebeurde. Ze lieten het schip vastlopen, niet op het strand, maar op deze zandbank, die nog een eind uit de kust in zee lag.

Een stilliggend schip kan maar een beperkt aantal klappen van de golven tegen de achtersteven verdragen voordat het uiteen begint te vallen.

Het voornemen van de soldaten was de gevangenen te doden, opdat niemand door weg te zwemmen zou ontsnappen. Maar de hoofdman, die Paulus wilde behouden, belette hun dat voornemen en gaf bevel dat zij die konden zwemmen, eerst van boord moesten springen en aan land moesten gaan; en daarna de anderen, of op planken, of op enkele stukken van het schip. En zo gebeurde het dat zij allen behouden aan land kwamen.

HANDELINGEN 27:42-44

Ze deden wat Paulus had gezegd. Hun levens werden allemaal gespaard, maar ze raakten wel het schip en alles wat erin zat kwijt. Dat was een heel dure reis. Ik weet niet of ze destijds verzekeringen hadden, maar de eigenaar van dat schip had naar Paulus moeten luisteren. Denk eraan, het was de eigenaar van het schip naar wie de

centurio luisterde toen Paulus zei dat ze beter op Kreta konden blijven om daar de winter door te brengen. Het was niet veilig om uit te varen. De stuurman en de eigenaar van het schip waren het daar niet mee eens. Door de keuze van de eigenaar van het schip verloor hij zijn schip en een grote hoeveelheid handelswaar. Die moest hij waarschijnlijk aan de eigenaars ervan terugbetalen, enzovoort. Dit was een enorme ramp, maar er gingen tenminste geen mensenlevens verloren. Een mensenleven is meer waard dan welke hoeveelheid geld dan ook.

16

Opvang door de bevolking van Malta

Heel toevallig heet de plek waar ze aan land kwamen de Sint-Paulusbaai op Malta. Is het geen toeval dat Sint-Paulus aan land kwam op een plek die de Sint-Paulusbaai heet? Uiteraard is dat de moderne naam ervan, die naar deze gebeurtenis is vernoemd. Deze baai ligt in het noordoostelijke deel van Malta. Malta ligt pal ten zuiden van Sicilië.

In hoofdstuk 28, vers 1, lezen we dat ze zich op het eiland Malta bevinden, en daar brengen ze de winter door. Maar eerst moeten ze aan land komen en de eerste nacht zien te overleven. Vanwege de tijd van het jaar en de ligging in de Middellandse Zee zal het daar niet erg koud zijn geweest. De temperatuur was waarschijnlijk maar ongeveer 50 graden Fahrenheit, maar het zeewater zal kouder zijn geweest. En ze waren nat, dus ze hadden het ongetwijfeld heel koud.

Er staat:

En toen zij ontkomen waren, kwamen zij te weten dat het eiland Malta heette. En de inlandse bevolking bewees ons buitengewone menslievendheid, want zij staken een vuur aan en haalden ons er allen bij, vanwege de regen die was gaan vallen, en vanwege de koude.

HANDELINGEN 28:1-2

In de New King James staat hier „the natives”. Het woord dat Lukas gebruikt, is eigenlijk „the barbarians”. Hij duidde de Maltezen aan als barbaren. Wij ervaren het woord „barbaar” als beledigend. We hebben het dan over iemand die zich bijna als een Hun gedraagt, of iemand die zeer oorlogszuchtig, zeer wreed of misschien onbeschaafd is. Maar het woord „barbaar” wordt in de Schrift eenvoudigweg gebruikt voor iemand die geen Grieks spreekt. Zo iemand kan heel beschaafd zijn, maar hij spreekt geen Grieks.

Toen Paulus zei:

Ik sta in de schuld bij Grieken en niet-Grieken, bij wijzen en onverstandigen.

ROMEINEN 1:14

sprak hij volgens de spreker over drie verschillende bevolkingsgroepen. De Joden vormden natuurlijk een voor de hand liggende categorie. De Grieken waren degenen die Grieks spraken, en dat was bijna iedereen in het Romeinse Rijk. Maar er waren gebieden waar het Grieks niet werkelijk de officiële taal was geworden en waar de mensen geen Grieks spraken. Zij werden barbaren genoemd. Het woord „barbaren” heeft in de Bijbel dus niet helemaal dezelfde negatieve bijklank als in ons moderne taalgebruik. Het zijn gewoon mensen die geen Grieks spreken.

Het was koud, dus de plaatselijke bevolking hielp hen een vuur te maken. Stel je voor dat je daar woont en die ochtend voor de kust dit schip uiteen ziet breken. Vervolgens komen al die mensen naar de kust drijven: 270 mensen die bij jou aan de kust aanspoelen. Ze zijn allemaal nat en koud, dus natuurlijk help je een vuur te maken. Maar je kunt ze niet allemaal binnen onderbrengen. Ze zullen grotendeels buiten moeten blijven.

17

De adder en de wispelturige eilanders

Maar dan staat er over Paulus:

En toen Paulus een bos takken bijeengeraapt en op het vuur gelegd had, kwam er door de hitte een adder uit en die beet zich vast in zijn hand.

HANDELINGEN 28:3

Hij helpt dus mee met het vuur. Het klinkt alsof de adder in de bos takken zat. Toen hij die op het vuur legde, zorgde het vuur ervoor dat de slang wilde ontsnappen. Hij sprong eruit en greep Paulus bij zijn hand, voordat Paulus ver weg kon komen van de bos takken die hij zojuist had losgelaten en op het vuur had gelegd.

Nu staat er dat hij zich aan zijn hand vastbeet. Ik denk dat de veronderstelling is dat hij zich met zijn giftanden aan zijn hand vastbeet. Het is niet onmogelijk dat hij zich had vastgeklemd door zich om zijn arm te kronkelen of iets dergelijks. Maar gezien het verloop van het verhaal klinkt het alsof hij zich met zijn giftanden aan zijn hand vastbeet. Hij beet hem, en het was een dodelijke slang.

De inheemse bewoners zagen het dier aan zijn hand hangen, en zeiden tegen elkaar:

En toen de inlandse bevolking het dier aan zijn hand zag hangen, zeiden zij tegen elkaar: Deze man is vast en zeker een moordenaar, die de godin Gerechtigheid niet wilde laten leven nadat hij uit de zee ontkomen was.

HANDELINGEN 28:4

Gerechtigheid zou hier waarschijnlijk met een hoofdletter moeten worden geschreven, omdat ze waarschijnlijk verwijzen naar de Griekse godin Gerechtigheid. Hij is een moordenaar en de goden hebben het op hem gemunt. De zee probeerde hem

te pakken te krijgen, maar op de een of andere manier wist hij daaraan te ontkomen. Maar de godin Gerechtigheid laat hem niet ontsnappen, en daarom heeft ze een slang tevoorschijn laten komen.

Het is interessant dat er een oud Latijns gedicht bestaat over een legende van een man die schipbreuk leed aan de kust van Libië en stierf aan een slangenbeet die hij daar opliep. De moraal van het gedicht was dat misdaad niet loont. De man was een moordenaar en hij ontsnapte aan de zee. Toen beet een slang hem en stierf hij. Deze mannen kenden dat gedicht misschien zelfs. Ze dachten: ‘Dit moet bij deze man ook het geval zijn. Hij is beslist aan de zee ontsnapt, maar hij is niet aan de slang ontsnapt.’ Uiteindelijk bleek dat hij wel aan de slang ontsnapte.

Maar Paulus schudde het dier van zich af, het vuur in, en ondervond geen enkel kwaad. Ze verwachtten echter dat hij zou opzwellen en plotseling dood zou neervallen. Maar nadat ze lange tijd hadden toegekeken en zagen dat hem geen kwaad overkwam, veranderden ze van gedachten en zeiden ze dat hij een god was.

Hier zien we opnieuw de wispelturigheid van de heidenen. We zagen het in Lystra. Ik denk dat Lukas het bewust zo vertelt om de heidenen nogal onstandvastig en wispelturig te laten overkomen. Wanneer hij over Lystra en Paulus daar spreekt, staat er op een bepaald moment:

En door dit te zeggen, konden zij de menigten er maar nauwelijks van weerhouden, aan hen te offeren.

HANDELINGEN 14:18

Dan staat er in het volgende vers dat er Joden kwamen die het volk ophitsten, en dat ze hem stenigden en de stad uit sleepten.

In het ene vers kan Paulus deze mensen er nauwelijks van overtuigen dat hij geen god is en dat ze hem niet moeten aanbidden. Hij weet hen te overtuigen, en in het volgende vers stenigen ze hem en slepen ze hem de stad uit. Ook hier zeggen ze in het ene vers: ‘Hij moet wel een bijzonder verdorven man zijn. De zee heeft hem niet kunnen overwinnen, maar de slang krijgt hem te pakken. Hij moet wel heel slecht zijn.’ Onmiddellijk daarna, omdat hij niet sterft, zeggen ze: ‘Hij moet een god zijn.’

Met de tegenstelling tussen de opvattingen van de heidenen die Lukas in sommige van deze verhalen naar voren brengt, probeert hij volgens mij bewust duidelijk te maken hoe onstandvastig de heidenen waren als het ging om het hebben van ook maar enige overtuiging die een kritisch onderzoek of een verandering zou doorstaan.

18

Lukas' bestuurstitels en Publius

Nu lag er in die omgeving een landgoed van de voornaamste burger. Deze uitdrukking, 'de voornaamste burger', luidt in het Grieks 'de eerste man van het eiland'. Het is interessant dat Lukas, zoals ik al heb gezegd, overal in zijn verslag de juiste titels gebruikt voor overheidsfunctionarissen op verschillende plaatsen.

Soms worden ze Asiarchen genoemd. Paulus had in Efeze vrienden die Asiarchen werden genoemd, en Lukas gebruikt die term. Dat is de juiste term voor de provinciale functionarissen in die streek in die tijd. In Thessalonica spreekt hij over de politarchen. Er zijn inmiddels meer dan zes inscripties gevonden die over de politarchen van Thessalonica spreken. Jarenlang zeiden critici echter dat zo'n term niet bestond en dat Lukas het bij het verkeerde eind had. Maar de gevonden inscripties blijken meerdere keren naar politarchen in Thessalonica te verwijzen, enzovoort.

Herodes wordt een koning genoemd. Festus wordt een proconsul genoemd. Deze titels waren niet allemaal hetzelfde in verschillende steden, in verschillende gebieden of zelfs in verschillende perioden. Maar Lukas gebruikt in ieder geval de juiste titel.

Uit een gevonden inscriptie is nu bekend dat de hoogste politieke functionaris op het eiland Malta in die tijd 'de eerste man van het eiland' werd genoemd. Dat is de titel. Zijn titel was 'de eerste man', en dat is de term die Lukas hier gebruikt. Dit was de voornaamste politieke bestuurder van dit eiland. Er lag in die omgeving dus een

landgoed van de eerste man van het eiland. Het was misschien niet zijn enige woning. Mogelijk had hij een buitenverblijf aan de kust, en bevond hij zich toevallig op zijn landgoed hier aan de kust toen de schipbreuk plaatsvond.

En hier, op ongeveer dezelfde plaats, had de voornaamste van het eiland, van wie de naam Publius was, een landgoed. Hij ontving ons en bood ons vriendelijk drie dagen onderdak. En het gebeurde dat de vader van Publius, door koorts en buikloop bevangen, op bed lag. Paulus ging naar hem toe, en nadat hij gebeden had, legde hij hem de handen op en maakte hem gezond. Toen dit nu gebeurd was, kwamen ook de anderen op het eiland die ziekten hadden, naar hem toe en zij werden genezen. Ook vereerden zij ons met veel eerbewijzen, en toen wij weg zouden varen, verschaften zij ons wat nodig was.

HANDELINGEN 28:7-10

19

Genezingen tijdens drie maanden op Malta

Paulus genas deze man, die toevallig de vader was van de voornaamste politieke figuur op het eiland. Dat is dus een goede manier om in een vreemd land een bevoorrechte positie te verwerven. Toen de vader van deze man genezen was, kwamen alle zieken van het eiland en werden ze door Paulus genezen. Paulus genas dus iedere zieke op het eiland.

Dit gebeurde waarschijnlijk niet in diezelfde nacht. Tenslotte zou niet iedereen op het eiland hier meteen over horen. Maar Paulus, Lukas, zijn bewakers en de anderen bleven drie maanden op dat eiland. Ze wachtten op beter weer. Ik weet zeker dat ze tijdens de rest van hun reis veel voorzichtiger wilden zijn. In vers 11 staat:

En na drie maanden voeren wij weg in een schip uit Alexandrië, dat op het eiland overwinterd had en als teken Castor en Pollux had.

HANDELINGEN 28:11

Ik denk dat we de verzen 9 en 10 zo moeten begrijpen dat dit in de loop van die drie maanden gebeurde. In die tijd hoorden de mensen dat Paulus voor de zieken kon bidden. Mensen uit alle delen van het eiland kwamen naar hem toe en werden door de bediening van Paulus genezen. Zo bracht Paulus zijn tijd door, en ongetwijfeld predikte hij ook. Ik neem aan dat zijn prediking waarschijnlijk effect had en dat er vrij veel mensen tot geloof kwamen, omdat die prediking door genezingen werd bevestigd. Hoe dan ook, de mensen bewezen hem eer tijdens de drie maanden dat hij daar verbleef. Toen die drie maanden voorbij waren en hij vertrok, gaven ze hun proviand en andere dingen mee. Bedenk dat de mensen op het schip alles waren kwijtgeraakt. Ze konden hun kost en inwoning op Malta niet betalen. Ze konden de overtocht vanuit Malta om hun reis voort te zetten niet betalen. Alles wat ze hadden, lag ergens in zee. Ze hadden geen geld, eten of extra kleren. Ze waren er met hun leven van afgekomen en moesten nu drie maanden verblijven op een plek waar ze waarschijnlijk niet konden werken. Daarom voorzagen de mensen ruimhartig in hun behoeften, waarschijnlijk omdat Paulus de zieken genas. De strekking is dat Paulus mensen genas en dat hij en degenen die bij hem waren daardoor eer ontvingen en verzorgd werden. Blijkbaar werd zelfs hun overtocht per schip naar de volgende bestemming voor hen betaald. Paulus heeft dus mogelijk, door zijn vermogen om te genezen, alle 270 mensen in leven gehouden. Het is wel mogelijk dat ze ook enige gastvrijheid zouden hebben ontvangen als hij niemand had genezen. Maar het zou voor de mensen van het eiland duur zijn om alle kosten van zo'n grote groep die verder reisde naar haar volgende bestemming op zich te nemen. Toch voorzagen ze in hun behoeften, en daar komen we nog op terug.

20

Paulus' slangenbeet en Markus 16

Nu eerst nog iets over Paulus en de slang. Wanneer mensen dit verhaal lezen, denken velen ongetwijfeld aan Markus 16. Aan het einde van Markus staat, in een gedeelte dat niet in alle handschriften voorkomt maar wel in sommige, dat Jezus in vers 16 en 17 zei:

Wie geloofd zal hebben en gedoopt zal zijn, zal zalig worden, maar wie niet geloofd zal hebben, zal veroordeld worden.

MARKUS 16:16

En vers 17:

En hen die geloofd zullen hebben, zullen deze tekenen volgen: in Mijn Naam zullen zij demonen uitdrijven; in vreemde talen zullen zij spreken;

MARKUS 16:17

Vers 18:

slangen zullen zij oppakken; en als zij iets dodelijks zullen drinken, zal het hen beslist niet schaden; op zieken zullen zij de handen leggen en zij zullen gezond worden.

MARKUS 16:18

Van zulke tekenen wordt gezegd dat ze de prediking van het Evangelie en de gelovige gemeenschappen vergezellen. Het opnemen van slangen staat in de lijst. Het enige geval dat we kennen waarin een christen werkelijk onkwetsbaar was voor een slangenbeet, was deze ene gebeurtenis waarbij Paulus werd gebeten. Jezus had tegen Zijn discipelen in Lukas 10, ik denk vers 19, gezegd:

Zie, Ik geef u de macht om op slangen en schorpioenen te trappen en de macht over alle kracht van de vijand; en niets zal u schade toebrengen.

LUKAS 10:19

Maar als Hij slangen en schorpioenen noemt, doelt Hij waarschijnlijk op demonische machten.

Hoe dan ook, de meeste mensen denken dat dit gedeelte in Markus niet authentiek is. In alle oudere handschriften van Markus eindigt het namelijk bij vers 8. Hoofdstuk 16 eindigt daar bij vers 8; in sommige handschriften staan nog twaalf verzen. Daartoe behoort ook de verwijzing naar het opnemen van slangen enzovoort. Sommigen zouden daarom zeggen dat de uitspraak die daar in Markus staat, hoe dan ook geen authentieke uitspraak van Jezus was. Ze kan zelfs beïnvloed zijn door het verhaal waarin Paulus werd gebeten en geen letsel opliep. Het is niet onmogelijk om het zo te zien. Na de pauze behandelen we de rest van hoofdstuk 28.

Om verder te lezen

Alle bijbelteksten die in deze lezing aan bod komen, in de volgorde waarin ze gebruikt zijn.

- Handelingen 27:9
- Handelingen 27:1
- Handelingen 27:2
- Kolossenzen 4:10
- Handelingen 27:3
- Handelingen 27:4
- Handelingen 27:7

- Handelingen 27:8
- Handelingen 27:14
- Handelingen 27:15
- Handelingen 27:5
- Handelingen 27:9-10
- 1 Korinthe 7:25
- Handelingen 27:21
- Handelingen 27:13
- Handelingen 27:16
- Handelingen 27:17
- Handelingen 27:18-19
- Handelingen 27:20
- Handelingen 23:11
- Handelingen 27:22-26
- Handelingen 27:10
- Handelingen 27:28
- Handelingen 27:29
- Handelingen 27:30-31
- Handelingen 27:33-34
- Lukas 21:18
- Handelingen 27:39-40
- Handelingen 27:41
- Handelingen 27:42-44
- Handelingen 28:1-2
- Romeinen 1:14
- Handelingen 28:3
- Handelingen 28:4
- Handelingen 14:18
- Handelingen 28:7-10
- Handelingen 28:11
- Markus 16:16
- Markus 16:17
- Markus 16:18
- Lukas 10:19

Lezing © Steve Gregg / The Narrow Path. Nederlandse vertaling © 2026 Vers voor Vers. De bijbeltekst in deze uitgave is ontleend aan de Bijbel in de Herziene Statenvertaling, © 2010/2016 Stichting HSV.